

Teesi 1

Kunnat ja maakunnat edistävät hyvinvointia tarjoamalla maksuttomia tiloja järjestöjen käyttöön.

- 1** Kuntien tulee tarjota järjestöjen käyttöön maksuttomia tiloja silloin, kun toiminta on yleishyödyllistä, maksutonta ja/tai kaikille avointa. Tilojen tulee vastata järjestöjen tarpeita ja kuntien tulisi kiinnittää huomiota tilojen kuntoon sekä esteettömyyteen. Kohtaamistilat edistävät kunnassa asuvien ja toimivien asukkaiden, järjestöjen, seurojen ja muiden toimijoiden toimintaa (mm. kerhojen, vertaisryhmien, koulutusten, luentojen ja tapahtumien pitämistä). Tällä on laajempi vaikutus myös yksinäisyyden ja syrjäytymisen torjunnassa.
- 2** Kuntien järjestöjen käyttöön tarjoamat tilat ovat yksi tärkeä järjestötoiminnan tukemisen muoto. Ilman asianmukaisia tiloja järjestöt eivät voi toteuttaa toimintaansa. Maksuttomat tilat (tai sähköiset alustat) mahdollistavat kunnassa asuvien erilaisten toimijoiden kohtaamisia ja yhteisöllisyyttä (yhteistyöllä päällekkäiset ja turhat toiminnot karsituvat). Sillä on laajempi vaikutus kunnassa toimivien henkilöiden aktiivisuuteen ja osallistamiseen.
- 3** Järjestöjen käytössä olevien tilojen tiedot tulee olla helposti löydettävissä esimerkiksi kunnan nettisivuilta ja niiden varaamiseen ja käyttämiseen tulee olla selkeät, kaikille järjestöille tasapuoliset ja yhdessä järjestöjen kanssa sovitut käytännöt. Tiloista tulee käydä säännöllisesti vuoropuhelua järjestöjen kanssa, jotta tarpeet ja yhdessä sovitut käytännöt ovat ajan tasalla. Toivottavaa olisi myös se, että kunnat tekisivät keskinäistä yhteistyötä tilakäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi.
- 4** Tilojen omistuksen siirtyessä julkisen sektorin organisaatiolta toiselle, tulee järjestöjä informoida muutoksista ja varmistaa, että tilat ovat edelleen järjestöjen käytössä edellä kuvattujen käytäntöjen mukaisesti.

Teesi 2

Kaikkiin Suomen kuntiin nimetään järjestöyhdyshenkilö, jonka työtehtävät, roolit sekä työhön varattava aika on kirjallisesti määritelty ja tiedot löytyvät helposti kunnan sivuilta. Järjestöyhdyshenkilöiden yhteistyön tueksi luodaan maakunnallinen verkosto, jonka ylläpidosta, kehittämisestä ja koordinaatiosta voi vastata verkosto itse tai maakunnallinen/ alueellinen toimija (esim. alueellinen järjestö).

- 1** Kaikkiin Suomen kuntiin nimetään järjestöyhdyshenkilö, jonka työtehtävät, roolit sekä työhön varattava aika on kirjallisesti määritelty ja tiedot löytyvät helposti kunnan sivuilta. Kunnan ja järjestöjen toimiva yhteistyö edistää asukkaiden hyvinvointia ja osallisuutta sekä ylläpitää kunnan elinvoimaa.
- 2** Järjestöyhdyshenkilöiden yhteistyön tueksi luodaan maakunnallinen verkosto, jonka ylläpidosta, kehittämisestä ja koordinaatiosta voi vastata verkosto itse tai maakunnallinen/alueellinen toimija (esim. alueellinen järjestö). Näin kunnan järjestöyhteistyö on koordinoitumpaa ja järjestelmällisempää paitsi järjestöjen, myös viranhaltijoiden, päättäjien ja asukkaiden näkökulmasta.
- 3** Järjestöyhteistyön tulee olla myös maakunnan rakenteissa. Organisoidun yhteistyön myötä toiminnan tulosten ja vaikuttavuuden seuraaminen ja raportoiminen on tehokkaampaa ja vaikuttavampaa.

Teesi 3

Tulevaisuuden sote-uudistuksella turvataan järjestöjen mahdollisuudet hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyöhön. Maakunnissa ja kunnissa seurataan järjestöjen hyte-toiminnan toimintaedellytyksiä.

- 1 Asiakkaan palvelukokonaisuuksista rakennetaan vaikuttavia ja ehjiä, sisällyttämällä siihen järjestöjen tekemä hyvinvointia ja terveyttä edistävä työ.
- 2 Tiedolla johtamisen tueksi tehdään ajantasainen, julkinen lista järjestölähtöisistä hyte-toiminnoista.
- 3 Kunnille ja maakunnille tarvitaan taloudellisia kannusteita, jotka painottavat ennaltaehkäisevää työtä. Kannusteiden on oltava riittävän suuria ja näitä resursseja kohdennetaan myös sote-järjestöille.
- 4 Kunnat ja maakunnat sopivat järjestöjen hyte-työn avustamisesta joko yhden organisaation sisällä tai keskinäisellä hyte-yhteistyösopimuksella.
- 5 Järjestöt paikallisella ja maakunnallisella tasolla nähdään myös hyvinvointia ja terveyttä edistävän tiedon tuottajina. Järjestöjen synnyttämä data integroidaan johtamiseen.
- 6 Hyte-työ nähdään koko suomalaisen järjestökentän asiana, jossa sote-yhdistyksiä kannustetaan laaja-alaiseen järjestöjen toimialan ylittävään yhteistyöhön. Näin sote-järjestöjen ydinsaaminen saadaan nykyistä laajemmin hyödynnettyä kansalaisten hyväksi.

Teesi 4

Jokaisella maakunnalla on yhteisesti sovitut käytännöt, roolit ja rakenne järjestöavustuksille.

Sote-järjestöjen toimintaedellytysten turvaamiseksi tulee huolehtia, että:

- 1** Tulevat maakunnat jakavat järjestöavustuksia yleisesti ja erityisesti hyvinvointia ja terveyttä edistäviin järjestölähtöisiin toimintoihin.
- 2** Maakunnissa sovitaan eri tahojen roolit ja tehtävät yhdistysten avustamisessa (kunnat, kuntayhtymät, maakunnat).
- 3** Myös kunnilla on edelleen vastuu yhdistysten paikallisen toiminnan avustamisesta ja kunnissa tulisi olla yhteneväiset, yhdessä sovitut avustuskäytännöt. Hakuprosessit ovat avoimia ja selkeitä, jotta yhdistykset tietävät, mitä avustuksia voi hakea miltäkin taholta. Avustusten hakemisesta ja kriteereistä tiedotetaan avoimesti.
- 4** Järjestöjen saamat avustukset kunnilta ja maakunnilta tilastoidaan kattavasti (osana hyte-tietojen lakisäätelistä keräämistä). Tieto avustuksista, niiden määristä ja avustetuista toiminnoista ovat maakunnan hallinnassa.
- 5** Maakuntien ja kuntien valtiosuoksissa tarvitaan erillinen kannustin tehdä hyte-työtä. Tämän kannustimen hyte-indikaattoreihin sisällytetään sote-järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö.

SOSTE

Järjestöt mukana muutoksessa

Teesi 5

Sote uudistuksessa tulee luoda selkeät pelisäännöt sille, mikä on järjestölähtöisen auttamistoiminnan rooli ja asema. Samassa yhteydessä järjestöjen avustuskelpoisuus on varmistettava.

- 1 Lainsäädäntöä selkiytetään yleishyödyllisen toiminnan asemasta osana palveluvalikkoa.
- 2 Kuntien on kannattavampaa tukea arvopohjaista ja järjestölähtöistä toimintaa avustuksin kuin kilpailuttaa se ulkoisena palveluna.
- 3 Kun palvelu on kilpailutettava, otetaan käyttöön käänteinen kilpailutus, jossa painotetaan toiminnan laatua.
- 4 Kumppanuus- ja muille sopimuksille, joita järjestöt tekevät yhdessä julkisen toimijan kanssa, tulee olla selkeä ohjeistus, etteivät ne vaaranna yleishyödyllisen toiminnan avustuskelpoisuutta.

SOSTE

Järjestöt mukana muutoksessa